

8. 10. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Novela zákona o přeměnách společností

Dne 29.7.2010 předložil ministr spravedlnosti do meziresortního připomínkového řízení návrh novely zákona č. [125/2008](#) Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev (dále jen „Novela“ a „Zákon“). Novela, která je svým rozsahem mimořádná, jednak odstraňuje některé nedostatky stávajícího znění zákona a jednak transponuje do Zákona směrnici 2009/109/ES (dále jen „Směrnice“) s tím, že transpozici Směrnice do českého právního řádu je nutné završit nejpozději do 30.6.2011.

Obecně lze navrhované změny Zákona charakterizovat jako:

- změny související s transpozicí Směrnice;
- nápravu zjevných chyb a nedostatků stávající právní úpravy; a
- úpravu, která reaguje na nejasnosti vyplývající ze stávajícího znění Zákona a které působily nemalé problémy v aplikační praxi.

S ohledem na značný rozsah Novely se v tomto příspěvku zaměříme pouze na vybrané otázky, a to na změnu koncepce rozhodného dne, úpravy informační povinnosti a přechod zástavního práva k obchodním podílům či akciím.

Rozhodný den

Nejvýraznější změnou oproti stávající právní úpravě je změna koncepce rozhodného dne. I nadále bude platit, že rozhodným dnem bude den, od něhož se jednání zanikající nebo rozdělované společnosti nebo družstva považuje z účetního hlediska za jednání učiněná na účet nástupnické společnosti.

Nově však bude možné rozhodný den určit až po vyhotovení projektu přeměny a rovněž po schválení projektu přeměny, což je výrazná změna oproti stávající právní úpravě. V současnosti platí, že rozhodný den je jakýsi centrální bod, k němuž se váže celá řada povinností osob účastnících se na přeměně, jako např. sestavení účetních závěrek zúčastněných společností ke dni předcházejícímu rozhodný den, či stanovení výměnného poměru akcií či obchodního podílů, ocenění jmění zanikajících či rozdělovaných společností atp. Přestože ani stávající právní úprava výslovně nestanoví, že by rozhodný den musel být bezpodmínečně stanoven pouze do minulosti, vyplývá tato skutečnost z toho, že při přípravě projektu přeměny je nutné vycházet z konečných účetních závěrek, které, jak již bylo výše zmíněno, je třeba vyhotovit ke dni předcházejícímu rozhodný den. Z tohoto důvodu tak současné znění Zákona neumožňuje stanovit rozhodný den až po datu vyhotovení

projektu přeměny.

Stávající koncepce rozhodného dne v praxi činí problémy v případě přeshraničních přeměn. Právní řády některých členských států Evropské unie sice rovněž znají koncepci rozhodného dne, avšak umísťují jej do jiného okamžiku přeměny. V praxi tak vzniká problém jak rozhodný den určit, případně vzniká otázka, zda je vůbec možné realizovat přeměnu obchodních společností v situaci, kdy podle právních řádů aplikovatelných na konkrétní přeměnu bude rozhodný den, resp. den, k němuž bude zúčastněná společnost sestavovat konečnou účetní závěrku a zahajovací rozvahu, stanoven odlišně pro každou ze zúčastněných společností. Navrhovaná právní úprava dle našeho názoru tyto problémy odstraňuje.

Informace o přeměně

Transpozicí Směrnice dochází k úpravě informační povinnosti o přeměně, kterou mají zúčastněné společnosti. Dle stávajícího znění Zákona je statutární orgán zúčastněné společnosti povinen uložit nejméně 1 měsíc před plánovaným dnem schválení přeměny do sbírky listin obchodního rejstříku projekt přeměny a zároveň zveřejnit v Obchodním věstníku oznámení o uložení projektu přeměny do sbírky listin.

Novela umožňuje, aby výše zmíněná povinnost byla nahrazena zpřístupněním projektu přeměny a zákonem stanovených informací pro věřitele na internetových stránkách společnosti s tím, že internetová stránka musí být pro veřejnost bezplatná a informace o přeměně musí být dostupné jednoduchým způsobem po zadání elektronické adresy osoby zúčastněné na přeměně. Pokud osoba zúčastněná na přeměně zpřístupní informace o přeměně na internetových stránkách, bude povinna v Obchodním věstníku zveřejnit alespoň po dobu 1 měsíce přede dnem, kdy má být přeměna schválena, odkaz umožňující přístup k internetové stránce, na níž je projekt přeměny zpřístupněn a datum zpřístupnění projektu přeměny na této internetové stránce.

V případě výpadku přístupu na internetovou stránku po dobu delší než 24 hodin bude osoba zúčastněná na přeměně povinna uložit projekt přeměny nejpozději nejbližší pracovní den do sbírky listin obchodního rejstříku a jakmile to bude možné, zveřejnit Zákonem stanovené informace o přeměně v Obchodním věstníku.

Přechod zástavního práva k obchodnímu podílu či k akci

Novela rovněž doplňuje přechod zástavního práva k obchodním podílům nebo k akciím v rámci fúze, rozdělení a změny právní formy. Dosavadní právní úprava stanoví, že pokud byly obchodní podíly či akcie vydané zúčastněnou obchodní společností s ručením omezeným nebo akciovou společností zastaveny a toto zástavní právo trvalo ke dni zápisu fúze, rozdělení nebo změny právní formy do obchodního rejstříku, přechází zástavní právo na obchodní podíly nebo akcie, které nabude společník zanikající společnosti výměnou za zastavené obchodní podíly či akcie. Dle stávající právní úpravy tak zástavní právo nepřechází, například při realizaci rozdělení odštěpením se založením nové společnosti, kdy nedochází k výměně akcií či obchodních podílů nástupnické společnosti za akcie či obchodní podíly rozdělované společnosti, ale k vydání nových akcií nástupnickou společností. Dle našeho názoru dochází k oslabení pozice zástavního věřitele s ohledem na jednoznačný pokles hodnoty zástavy (tj. akcií či obchodních podílů) vydaných rozdělovanou společností, a to v důsledku odštěpení části jmění do nástupnické společnosti. Novela výslovně stanoví, že zástavní právo ze zastavených účastnických cenných papírů či obchodních podílů přechází nebo se rozšiřuje na obchodní podíly či účastnické cenné papíry, jež zástavní dlužník nabývá na základě zastavených obchodních podílů či účastnických cenných papírů. Navrhovaná právní úprava dále stanoví, že pokud dojde k zániku zastavených účastnických cenných papírů, aniž dochází k jejich výměně a zástavní dlužník se již podílí na nástupnické společnosti, přechází zástavní právo na obchodní podíly či akcie

zástavního dlužníka v nástupnické společnosti.

Již stávající právní úprava stanoví, že v případě přechodu zástavního práva při fúzi, rozdělení či změně právní formy se nepoužijí ustanovení zvláštního zákona o zákazu zastavení již zastaveného cenného papíru, tj. zákon o přeměnách připouští existenci více zástavních práv k cennému papíru vzniklých v důsledku přechodu zástavního práva postupem dle Zákona. Stávající znění Zákona však neobsahuje žádné pravidlo týkající se realizace více zástavních práv zřízených k stejnému cennému papíru. V praxi tak vznikají otázky, zda se v případě realizace postupuje poměrným uspokojením zástavních věřitelů či zda se zástavní věřitelé uspokojí dle data zřízení zástavních práv. Posledně jmenovaný způsob realizace zástavních práv by však v podstatě znehodnotil zajištění zástavního věřitele, jehož zástavní právo bylo zřízeno později, a to přesto, že v době zřízení zástavního práva nemohl o případné konkurenci jiného zástavního věřitele vědět. Novela navrhuje doplnit stávající právní úpravu o ustanovení, že stane-li se v důsledku fúze, rozdělení či změny právní formy též účastnický cenný papír či obchodní podíl předmětem zástavního práva různých zástavních věřitelů, jejichž pohledávky byly před přeměnou zajištěné samostatně, uspokojí se v případě realizace zástavního práva tito zástavní věřitelé poměrně tak, jako kdyby k přeměně nedošlo. Navrhovaná právní úprava tak dle našeho názoru jednoznačně posílí postavení zástavních věřitelů ze zastavených účastnických cenných papírů či obchodních podílů.

Závěr

S ohledem na již zmiňovaný rozsah Novely jsme se v tomto příspěvku věnovali pouze malé části změn, které Novela přinese do právní úpravy přeměn obchodních společností a družstev. Dalším otázkám, týkajícím se především přeshraničních přeměn, výměny účastnických cenných papírů či obchodních podílů nebo úpravě možnosti podání návrhu na vyslovení neplatnosti přeměny, která reaguje na judikaturu Evropského soudu pro lidská práva, bychom se rádi věnovali v některém z příštích příspěvcích.

Mgr. Karel Nejtek

[PRK Partners s.r.o. advokátní kancelář](#)

Jáchymova 2
110 00 Praha 1

Tel.: +420 221 430 111

Fax: +420 224 235 450

e-mail: office@prkpartners.com

Další články:

- [AML - od zákona č. 253/2008 Sb. k AMLR: co konkrétně musí česká povinná osoba změnit do roku 2027](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 37.: Povinná forma jednání ve smlouvách](#)
- [EUDAMED: Jednotná databáze mění pravidla hry na trhu zdravotnických prostředků](#)
- [AML a diskriminace v realitní praxi: chyby, které mohou vyjít draho](#)
- [Nový zákon o veřejných dražbách, aukce a obálkové metody](#)
- [Revize zájezdové směrnice: co přináší, co hrozilo a co to znamená pro praxi](#)
- [Kupní smlouva o převodu nemovitosti bez uvedení výše kupní ceny](#)
- [Druhá „tlačítková novela“: povinné tlačítko pro odstoupení od smlouvy](#)
- [Souhlas s veřejným užíváním pozemku jako překážka nároku na bezdůvodné obohacení - nález Ústavního soudu sp. zn. I. ÚS 2541/25](#)
- [Kupní smlouva bez přesného určení kupní ceny](#)
- [Nová pravidla ICC pro rozhodčí řízení: Přehled klíčových změn účinných od 1. června 2026](#)